

# BLOGLARIN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILARI & BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ YETERLİKLERİNE ETKİLERİ

Turgay DEMİREL<sup>1</sup>, Yüksel GÖKTAŞ<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Atatürk Üniv. KK Eğitim Fak. Bilgisayar ve Öğr. Tekn. Eğitimi Bölümü, [turgay.demirel@hotmail.com](mailto:turgay.demirel@hotmail.com)

<sup>2</sup>Yrd.Doç.Dr. Atatürk Üniv. KK Eğitim Fak., Bilgisayar ve Öğr. Tekn. Eğitimi Bölümü, [yukselgoktas@atauni.edu.tr](mailto:yukselgoktas@atauni.edu.tr)

**Özet:** Bu çalışmanın amacı, blog destekli Bilgisayar I dersinin öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri algılarına ve yeterliklerine etkilerini belirlemektir. Çalışma nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı betimsel bir durum çalışmasıdır. Çalışmanın kapsamını Bilgisayar I dersini blog destekli olarak alan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği I. Sınıf öğrencilerinden 101 kişi oluşturmaktadır. Veriler anketler ve odak grup görüşmeleri yoluyla toplanmıştır. Nicel veriler betimsel; nitel veriler ise içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun blogları; bilişim teknolojilerine karşı algılarını olumlu yönde etkileyen bir araç olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının, blog uygulamaları ile bilişim teknolojileri konusundaki yeterliklerini geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

**Anahtar Kelimeler:** *Blog, Weblog, Blog Destekli Eğitim, Eğitimsel Bloglar*

**Abstract :** The aim of this study is to determine the impact of blog-supported (weblog-based) Computer I course to the pre-service teachers' ICT perceptions and competencies. This is a descriptive case study that qualitative and quantitative methods were used together. The case is a group of first year 101 students enrolled to Primary Social Science Teacher Training Department. Data were collected through questionnaires and focus group interviews. The quantitative responses were analyzed descriptively. The qualitative responses were analyzed by means of content analysis. In conclusion, according to the majority of pre-service teachers blogs are effective tool that gain themselves positive perceptions about ICT. Besides, it is determined that pre-service teachers think that blog-supported course make themselves more equipped about ICT competencies.

**Key Words:** *Blog, Weblogs, Blog-Based Education, Educational Blogs*

## 1. GİRİŞ

Son zamanlarda bilişim teknolojilerinin (BT) gelişerek Internet'in yaygınlaşması öğretimsel materyallerin üretilmesini ve web üzerinden dağıtılmasını kolaylaştırmıştır. Günümüzde öğrenme, sürekli bir işlem olarak görülmekte ve öğrenme imkanları herhangi bir kişiye, herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda sağlanabilmektedir (Rosenberg, 2001). Bu açıdan Internet öğrenenlere yerden ve zamandan bağımsız öğrenme ortamları ve kaynakları sunarak onlara esneklik sağlamaktadır.

Yüz yüze ve çevrimiçi (on-line) öğrenmelerin hem avantajları hem dezavantajları bulunmaktadır. İkisinin birleştirilmesi ise bu ikisinin de faydalarını birleştirecektir. Bu yüzden bu iki yaklaşımın bir arada kullanılması öğrenenler için daha güçlü öğrenme ortamları oluşturur (Horton, 1999).

### **Bloglar (Weblog)**

Web-Log kelimesinden türetilen bloglar, yazarların herhangi bir konu hakkında hızlı ve kolay şekilde yorumlarını, bağlantılarını, yazılarını, resimlerini, ve videolarını paylaşmalarını sağlayan web siteleridir. Web günlükleri şeklinde de adlandırılan bloglar, eklenen

kayıtları kronolojik sıra halinde tutar. Bu şekilde sayfanın en üstünde en son eklenen kayıt yerleşir. Bloglar Internette son yıllarda ilerleyen bir web kültürü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bloglar, insanlara Internet yayıncılığında kolay ve düzenli erişim imkanı sağlamaktadır (Wassel & Crouch, 2008). Blog uygulamaları kişisel düşüncelerin paylaşıldığı günlüklerden dergiciliğe kadar geniş bir alana sahiptir. Sayıları ise gün be gün artmaktadır (Chan & Ridgway, 2005). Herhangi bir web yazarlık aracı kullanım bilgisi ve yayımlama ile ilgili teknik bilgi gerektirmemesi, erişilebilir bir uygulama olması blogların hızlı yükselişinin sebeplerindendir (Martindale & Wiley, 2005).

Eğitimde de bloglar birçok amaç için kullanılabilir. Öncelikle sınıf tartışmaları ve işbirlikli çalışmaları organize edecek şekilde öğretimin bir parçası olarak kullanılabilir. Öğretmenler dersler ilgili materyallerini burada yayımlabilir ve öğrencileriyle kolayca iletişim kurabilirler.

Blogların öğrenme-öğretme ortamlarına yönelik birçok avantajları bulunmaktadır. İlk olarak öğrenme düzeyinin yükselmesine, öğrenen motivasyonunun artmasına ve

öğrenciler arası işbirliğine önemli katkıları bulunmaktadır (Holzberg, 2003). Blogların kullanımıyla öğrenciler kendi fikirlerini üretmek ve geliştirmek ve diğer insanlardan geribildirim almak için fırsat yakalamaktadırlar. Blogdaki kayıtlar ve yorumlar kolay ve hızlı şekilde güncellenebilmektedir (Clyde, 2005). Ayrıca bloglar öğrenmeyi ve öğretmeyi sınıf duvarlarının dışına kadar genişletebilme imkanları sunmaktadır (Downes, 2004). Bloglar; Blogger, Wordpress, Blogcu gibi bloglama araçları kullanılarak ücretsiz olarak kurulum yayımlanabilmektedir.

Bloglar, uzaktan öğrenme ortamı olarak kişisel düşüncelerin ortaya çıkarılmasını desteklemekte ve etkileşimli içerikler sunmaktadır (Dickey, 2004). Poling'e (2005) göre bir sınıf uygulaması olarak blog, öğrenciler arası güçlü iletişime olanak tanımakla birlikte yüksek kavrama düzeyinde öğrenme çıktıları sağlayarak dersin hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmaktadır. Richardson'a göre (2006), blogların bir avantajı da etkili tartışma organizasyonuna fırsat vermesidir (akt. McPherson, Wang, Hsu & Tsuei, 2007, p.25).

McPherson, Wang, Hsu, ve Tsuei (2007) bloglarla ilgili bazı yeterlikler ve stratejiler tanımlamışlardır. Bunlar: yazma, işbirlikçi çalışma, iletişim, problem çözme, fikirleri paylaşma, yansıtma, kişisel düşünceleri ifade etme, web yayıncılığını etik ve yasal olarak kullanabilmedir (McPherson ve diğerleri, 2007). Yazarlara göre bloglar bütün bunlar için kullanılabilirler.

### **Yükseköğretimde İyi Uygulamalar için Yedi İlke**

Yükseköğretimde standartlar oluşturmak ve yüz yüze öğretimde kaliteyi artırmak için kullanılan "Yükseköğretimde İyi Uygulamalar İçin Yedi İlke" (Seven Principles of Good Practice in Undergraduate Education) Chickering ve Gamson (1987) tarafından 50 yıllık araştırmaların taranmasıyla geliştirilmiştir. Bu ilkeler özetle şunlardır:

1. Öğrenci ve öğretim elemanları arasındaki iletişimi geliştirme
2. Öğrenciler arası işbirliğini geliştirme
3. Aktif öğrenme tekniklerini kullanma
4. Geribildirimler sağlama
5. Görevleri zamanında yapma
6. Beklentilere cevap verme
7. Farklı yeteneklere ve öğrenme stillerine saygılı olma

## **2. AMAÇ**

Yukarıda da bahsedildiği gibi bilişim teknolojilerinin ve e-öğrenme kavramlarının yaygınlaşmasıyla teknolojinin öğretime entegrasyonu gerekliliği de artmıştır. Son zamanlarda blog destekli öğretim uygulamaları özellikle yükseköğretimde giderek artmıştır. Bununla beraber blog destekli karma öğrenme ortamları ile ilgili az sayıda uygulamalı araştırma bulunmaktadır. Bu ihtiyaçları

karşılayabilmek ve teknolojiyi öğretime entegre edebilmek için bloglar öğretimin tasarım, öğretim ve dağıtım aşamalarında kullanılmıştır. Sürecin pedagojik temellerinin kurulmasında da "Yükseköğretimde İyi Uygulamalar İçin Yedi İlke" rehber edinilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, hizmet öncesi öğretmen eğitiminde "Yedi İlke" rehberliğindeki blog destekli bilişim teknolojileri öğretiminin, öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri algıları ve yeterlikleri üzerindeki etkilerini belirlemektir. Bu bağlamda aşağıdaki araştırma soruları irdelenecektir:

1. Blogların öğretmen adaylarının teknoloji konusundaki bilgi ve beceriler kazanmasına yönelik etkisi nedir?
2. Blogların öğretmen adaylarının teknolojiye karşı algılarının değişmesine etkisi nedir?

## **3. YÖNTEM**

Bu çalışma nitel ve nicel veri toplama ve analiz yaklaşımlarının birlikte kullanıldığı betimsel bir durum çalışmasıdır. Çalışılan durumu ise Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde bir dönem boyunca (2008-2009 Güz Dönemi) Bilgisayar I dersini karma öğrenme yaklaşımıyla blog destekli olarak yürüten Sosyal Bilgiler Öğretmenliği I. sınıf öğrencilerinden 99 kişi oluşturmaktadır. Nicel veriler anketlerden, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme rehberinden ve anketlerdeki nitel tipteki sorulardan elde edilmiştir. Tablo 1 de belirtildiği gibi katılımcıların % 62,6'sı erkek, % 37,4'ü ise bayandır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu %85,9 blog hakkında önceden hiçbir tecrübesi olmadığını ifade etmiştir.

**Tablo 1.** Katılımcıların cinsiyet ve ön bilgi durumu

<b>Cinsiyet</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Erkek	62	62,6
Kız	37	37,4
<b>Toplam</b>	<b>99</b>	<b>100,0</b>
<b>Geçmiş Blog Tecrübesi</b>		
Blog nedir bilmiyordum	85	85,9
Ne olduğunu biliyordum	8	8,1
Birkaç kez kullandım	5	5,1
Kendi blogum vardı	1	1

### **Bilgisayar I Dersinin Tanımı (Durum)**

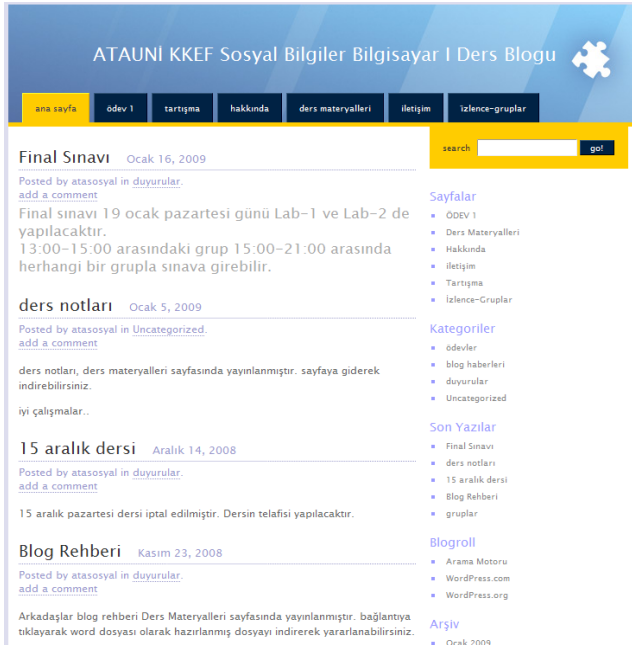
Bilgisayar I ve Bilgisayar II dersleri Türkiye'de ilk ve ortaöğretime öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında öğretmen adaylarına temel bilişim teknolojileri (BT) konusunda yeterlik kazandırmak için verilen ve öğretmen adaylarının öğretim programını tamamlamak için almak zorunda oldukları 3 kredilik bir derstir. Bu ders öğretmen adaylarının derslerinde bilişim

teknolojilerini etkili kullanabilmeleri amacıyla tasarlanmıştır.

### **Ders Süreci (Durum) Güz Yarıyılı (2008-2009 Bilgisayar I dersi)**

Araştırmacı bu çalışmaya katılımcı gözlemci ve ders asistanı olarak katılmıştır.

2008-2009 yılı güz döneminin ilk dersinde öğretmen adaylarından demografik bilgiler toplandı. Blog destekli ders işleyecek olan öğretmen adaylarına dersin işleyişiyle ilgili bilgiler verildi. Öğretmen adayları blog projeleri için gruplara ayrıldı. Çoğunluğu 4 kişiden oluşan 25 grup oluşturuldu. Araştırmacı tarafından bir ders blogu geliştirildi.



**Şekil 1.** Dersin blog sayfası ([atasosyal.wordpress.com](http://atasosyal.wordpress.com))

Ders blogunda dersin izlencesi, ders materyalleri, dersle ilgili duyurular, iletişim bilgileri gibi bölümler yer aldı. Ayrıca ders blogunda dersin tartışma ortamı olarak fonksiyon görececek bir bölüm de açılarak öğretmen adaylarının kendi aralarında ve öğretim elemanlarıyla iletişimi sağlandı. Ders süreci boyunca, oluşturulan gruplar ilköğretim müfredatından seçtikleri konuları hakkında bir blog geliştirdiler. Bu süreç içerisinde öğretmen adayları, blogları kullanma konusunda maillele, ders blogundaki tartışma bölümüyle, yüz-yüze sözlü etkileşimler ve teknik yardımlarla desteklendi. Dönem sonunda öğretmen adayları görevlerini tamamlayarak projelerini bloglarına koymakla sorumlu tutuldu.

### **Veri Toplama**

Veri toplama aracı olarak Tınmaz 'ın (2004) geliştirdiği Bilişim Teknolojileri Yeterlilik Anketi ve Göktaş'ın

(2009) geliştirdiği Weblogs (Blog) kullanımı öğrenci anket formu kullanıldı. Araçlar benzer çalışmalarda kullanılan hazır anketler olduğundan ayrıca geçerlik-güvenirlilik çalışmaları yapılmamıştır. Ayrıca Göktaş'ın (2009) geliştirdiği Weblogs (Blog) kullanımı öğrenci anket formundan yararlanılarak yarı yapılandırılmış görüşme rehberi araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Geliştirilen bu rehber, 1 uzman ve 1 akran tarafından incelenerek onlardan gelen geribildirimlere göre gözden geçirilip yeniden yapılandırılmıştır. Öğretmen adaylarına Bilişim Teknolojileri Yeterlilik Anketi dönemin başında ve sonunda, Bilişim Teknolojileri Algı Anketi ise sadece dönemin sonunda uygulanmıştır. Blog destekli ders işleyen öğretmen adaylarından zengin veri kaynağı olabilecek gönüllü 18 kişiyle de yarı yapılandırılmış görüşme rehberi kullanılarak grup görüşmesi yapılmıştır.

### **Veri Analizi**

Nicel veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Bunun için veriler kodlanarak istatistik analiz programı SPSS 16.0 a girilmiştir. Anket maddelerinin ortalamaları, yüzdeleri, frekansları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Nitel cevaplar ise içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

## **4. BULGULAR**

Blog destekli Bilgisayar I dersinin öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri yeterliklerine ve algılarına olan etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada veriler analiz edilerek araştırma sorularına yanıt olacak şekilde iki başlık altında toplanmıştır.

### **Blogların Öğretmen Adaylarının Bilişim Teknolojileri Yeterliklerine Etkileri**

Beşli likert tip (“kesinlikle katılıyorum=5”-“kesinlikle katılmıyorum=1”) ankete öğretmen adaylarının verdiği cevapların analizi sonucuna göre öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu blogların bilişim teknolojileri yeterliklerine olumlu yönde etki ettiğini düşünmektedirler (bknz. Tablo 2).

**Tablo 2.** Blogların öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri yeterliklerine etkisi

BT Yeterlikleri	%					M	SD
	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum		
Bloglar yardımıyla teknoloji destekli öğretim yapabilirim.	44,2	45,3	5,3	4,2	1,1	4,27	0,83
Blogların teknoloji konusundaki bilgi ve becerilerimin gelişmesine katkısının olduğunu <i>düşünüyorum.</i>	40,2	48,5	9,3	2,1		4,27	0,71
Blogların bana, teknolojiyi mesleğimde nasıl kullanacağım konusunda bilgi ve beceri kazandırdığını düşünüyorum.	37,1	48,5	11,3	2,1	1	4,19	0,79
Blogların teknoloji konusundaki bilgi ve becerilerimin gelişmesine katkısının olduğunu <i>düşünmüyorum.</i>	3,1	5,2	7,3	29,2	55,2	1,72	1,02

Nitel verilerin (odak grup görüşmesi) analizi sonucunda öğretmen adayları blog kullanımının öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri yeterliklerini artırdığına dikkat çekmişlerdir. Buna örnek olarak bazı katılımcı ifadeleri aşağıdaki gibidir:

*“Blog uygulamasını yapan sınıflarla yapmayan sınıfları mukayese edersek, bu uygulamayı yapan sınıflar kesinlikle bilgisayar konusunda daha donanımlıdır”.*

*“Bloglar öğrencilerin bilgisayarı öğrenmesini kolaylaştırıyor”.*

*“Blog uygulaması sayesinde bilgisayarla ilgili çok şey öğrendim”.*

### Blogların Öğretmen Adaylarının Bilişim Teknolojileri Algılarına Etkileri

Yapılan analizlere göre öğretmen adayların büyük çoğunluğu blogları öğretmenlik hayatında kullanmayı düşünmektedirler (%77.5). Yine büyük bir çoğunluk da blogların eğitim fakültesindeki derslerde kullanılması gerektiğini düşünmektedir (%88.9).

Beşli likert tip (“kesinlikle katılıyorum=5”-“kesinlikle katılmıyorum=1”) ankete öğretmen adaylarının verdiği cevapların analizi sonucunda öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun, blogları olumlu bilişim teknolojisi algısı kazandıran bir araç olarak gördüğü ortaya çıkmıştır (bknz. Tablo 3).

**Tablo 3.** Blogların öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri konusundaki algılarına etkisi

BT Algıları	%					M	SD
	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum		
Blog kullanmamın ve hazırlamamın teknolojiye karşı tutumumu (bakışımı) <i>olumlu</i> yönde değiştirdiğini düşünüyorum.	46,4	41,2	9,3	3,1		4,31	0,77
Blogların öğretmenlik niteliğimin teknoloji boyutunu zenginleştireceğini düşünüyorum.	49,5	37,1	9,3	2,1	2,1	4,30	0,88
Blog kullanmamın ve hazırlamamın teknolojiyi daha iyi öğrenmem konusunda motivasyonumu artırdığına inanıyorum.	39,2	41,2	16,5	2,1	1	4,15	0,85
Blog kullanmamın ve hazırlamamın teknolojiye karşı tutumumu (bakışımı) <i>olumsuz</i> yönde değiştirdiğini düşünüyorum.	3,1	4,1	7,2	39,2	46,4	1,78	0,97

Odak grup görüşmesi ve anketteki nitel cevapların analizi sonucunda öğretmen adaylarının blog uygulamasıyla bilgisayara karşı (1)olumlu tutum geliştirdikleri, (2)bilgisayar korkusunu yenerek özgüven kazandıkları ve (3) motivasyonlarının arttığı görülmüştür. Buna örnek olarak bazı katılımcı ifadeleri aşağıdaki gibidir:

*“Bilgisayarla ilgili bir şeyler yaptıkça insan cesaretleniyor ve bilgisayar korkusunu atıyoruz”.*

*“Bilişim çağı öğretmenlerinin bilgisayar ve teknoloji konusunda donanımlı olması gerekir”.*

“Blog uygulamasına başlarken tereddüt ettik fakat yaptıkça kendimize olan güvenimiz arttı”.

“Bloglar bize bilgisayarla ilgili faydalı bir şeyler yapabileceğimiz bilincini sağladı”.

## 5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Sonuç olarak, öğretmen adayları blogların bilişim teknolojileri dersinde kullanımıyla ilgili olumlu algıları vardır. Öğretmen adayları blogların kullanımıyla bilişim teknolojilerine daha iyi baktıkları ve bilişim teknolojileri konusunda zenginleştiklerini düşündükleri belirlenmiştir. Blog kullanımı öğretmen adaylarının bilgisayarı öğrenmesini kolaylaştırmış ve bilgisayar konusunda etkili öğrenmeler sağlamıştır. Öğretmen adaylarının bloglarla bilgisayar korkusunu yenerek özgüven kazanması öğrenme motivasyonlarını artırmış bu da bilişim teknolojilerine karşı olumlu tutum geliştirmelerine neden olmuştur.

## KAYNAKLAR

- Chan, K. K., & Ridgway, J. (2005). Blog: a tool for reflective practice in teacher education? Paper presented at the 3<sup>rd</sup> International Conference on Education and Information Systems: Technologies and Applications, Orlando, 333-337.
- Chickering, A. W., & Gamson, Z. (1987). Seven principles of good practice in undergraduate education. *AAHE Bulletin*, 39(7), 3-7.
- Clyde, L. A. (2005). Educational blogging. *Teacher Librarians*, 32(3), 43-45.
- Dickey, M. D. (2004). The impact of web-logs (blogs) on student perceptions of isolation and alienation in a web-based distance-learning environment. *Open Learning*, 19(3), 279-292.
- Downes, S. (2004, September/October). Educational blogging: Blogtalk. *EDUCAUSE Review*, 39(5), 14.26.
- Holzberg, C. (2003). Educational weblogs. *Techlearning*.
- Horton, W. (1999). *Designing web-based training*. New York: Wiley.
- Goktas, Y. (2009/in press). Incorporating blogs and the seven principles of good practice into preservice ICTs courses: A case study. *The New Educational Review*, 19(3-4).
- Martindale, T., & Wiley, D. (2005). Using weblogs in scholarship and teaching. *TechTrends*, 49(2), 55-61.
- McPherson, S., Wang, S.-K., & Hsu, H.-Y. (2007) New literacies instruction in teacher education, *TechTrend*, 51(5), 24-31.

Rosenberg, M. J. (2001). *Building successful online learning in your organization: E-learning strategies for delivering knowledge in the digital age*. New York: McGraw-Hill.

Tınmaz, H. (2004). *An Assessment of preservice teachers' technology perception in relation to their subject area*. Unpublished master's thesis, METU, Ankara, Turkey.

Wassell, B., & Crouch, C. (2008). Fostering connections between multicultural education and technology: Incorporating weblogs into preservice teacher education. *Journal of Technology and Teacher Education*, 16(2), 211-232

## ÖZGEÇMİŞLER

### Turgay DEMİREL



1985 tarihinde Durağan/Sinop'ta doğdu. 2003 tarihinde Çankırı Süleyman Demirel Fen Lisesi'nden mezun oldu. 2007 tarihinde Ankara Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nü tamamladı. Halen Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde yüksek lisans öğrenimine devam etmektedir.

### Yüksel GÖKTAŞ



1975 yılında Muğla'da dünyaya geldi. 1994 yılında Erzurum Atatürk Anadolu Teknik Lisesi Elektronik Bölümü'nden; 1998 yılında Gazi Üniversitesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. 2003 yılında ODTÜ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde yüksek lisansını; aynı bölümde 2006 yılında doktora eğitimini tamamladı. 2005-2006 yılları arasında Purdue Üniversitesi (ABD) Eğitim Teknolojisi Bölümü'nde misafir doktora öğrencisi ve araştırmacı olarak bulundu. Halen Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.